

Judikatūras krājums

Lieta T-240/18

Polskie Linie Lotnicze "LOT" SA
pret
Eiropas Komisiju

Vispārējās tiesas (desmitā palāta paplašinātā sastāvā) 2021. gada 20. oktobra spriedums

Konkurence – Koncentrācija – Aviopārvadājumi – Lēmums, ar kuru koncentrācija atzīta par saderīgu ar iekšējo tirgu un EEZ līgumu – Konkrētais tirgus – Vērtējums par darījuma ietekmi uz konkurenci – Saistību neesamība – Pienākums norādīt pamatojumu

1. *Uzņēmumu koncentrācija – Pārbaude, ko veic Komisija – Konkrētā tirgus noteikšana – Faktiska rakstura pieņēmumi par koncentrācijas kontekstu – Izmantoto datu faktoloģiskās precizitātes un nozīmes pārbaude*
(Padomes Regulas Nr. 139/2004 2. un 6. pants)

(skat. 29., 30. un 32.–34. punktu)

2. *Uzņēmumu koncentrācija – Pārbaude, ko veic Komisija – Konkrētā tirgus noteikšana – Materiāltiesiskā norobežošana – Attiecīgais uzņēmums – Jēdziens – Daļēja aktīvu pārceļšana – Novērtēšana atkarībā tikai no pārceltajiem aktīviem*
(Padomes Regulas Nr. 139/2004 2. pants, 3. panta 1. punkta b) apakšpunkts un 5. panta 2. punkts; Komisijas Paziņojuma 2008/C 95/01 136. punkts)

(skat. 36.–39. punktu)

3. *Uzņēmumu koncentrācija – Pārbaude, ko veic Komisija – Konkrētā tirgus noteikšana – Divu aviosabiedrību koncentrācija, kurā ir paredzēta laika nišu nodošana – Kritēriji – Preču aizstājamība – Pieeja, kuras pamatā ir atbilstošo laika nišu piesaiste katrai lidostai*
(Padomes Regulas Nr. 139/2004 2. pants; Komisijas Regulas Nr. 802/2004 I pielikuma 6. iedaļa; Komisijas Paziņojuma 97/C 372/03 13.–17., 20., 21. un 24. punkts)

(skat. 42., 43., 50.–53., 56.–58. un 63. punktu)

4. *Uzņēmumu koncentrācija – Pārbaude, ko veic Komisija – Konkrētā tirgus noteikšana – Divu aviosabiedrību koncentrācija, kurā ir paredzēta laika nišu nodošana – Pierādīšanas pienākums pusei, kas apstrīd konkrētā tirgus noteikšanu – Nepieciešamība sniegt nopietnas norādes, lai uzskatāmi pierādītu tādas konkurences*

*problēmas pastāvēšanu, kas jāpārbauda Komisijai – Nepietiekama informācija, ko iesniegusi izmantoto pieeju apstrīdošā puse
(Padomes Regulas Nr. 139/2004 2. un 6. pants)*

(skat. 44., 59.–62. un 64. punktu)

5. *Uzņēmumu koncentrācija – Saderīguma ar iekšējo tirgu novērtēšana – Pārbaude, ko veic Komisija – Novērtējums par koncentrācijas ietekmi uz konkurenci – Ekonomiskas dabas novērtējumi – Diskrecionāra novērtējuma vara – Pārbaude tiesā – Piemērojāmība un ierobežojumi
(LESD 263. pants; Padomes Regulas Nr. 139/2004 2. un 6. pants)*

(skat. 68. un 69. punktu)

6. *Uzņēmumu koncentrācija – Saderīguma ar iekšējo tirgu novērtēšana – Pārbaude, ko veic Komisija – Vērtējums par koncentrācijas ietekmi uz konkurenci – Horizontālā ietekme – Vienas no darījuma pusēm darbības izbeigšana, kas ļauj izslēgt atbilstošās darbības pārklāšanās risku konkrētajos tirgos
(Padomes Regulas Nr. 139/2004 2. pants; Komisijas Paziņojuma 2004/C 31/03 5. punkts)*

(skat. 74. un 75. punktu)

7. *Uzņēmumu koncentrācija – Saderīguma ar iekšējo tirgu novērtēšana – Divu aviosabiedrību koncentrācija – Pretkonkurences seku novērtējums – Vertikāla ietekme – Pret konkurenci vērstas iespējamības, ka tiks noslēgta jaunpienācēju piekļuve tirgum, novērtēšana – Komisijas pieņemto pamatnostādņu ievērošana – Minētajās pamatnostādnēs norādīto vērtēšanas kritēriju ņemšana vērā – Komisijas novērtējuma brīvība
(Padomes Regulas Nr. 139/2004 2. pants; Komisijas Paziņojuma 2008/C 265/07 24.–27. un 32. punkts)*

(skat. 78.–83. punktu)

8. *Uzņēmumu koncentrācija – Pārbaude, ko veic Komisija – Darījuma pušu sniegto datu ņemšana vērā – Pieļaujāmība
(Padomes Regulas Nr. 139/2004 2. un 6. pants)*

(skat. 87.–93. punktu)

9. *Uzņēmumu koncentrācija – Saderīguma ar iekšējo tirgu novērtēšana – Kritēriji – Pretkonkurences sekas – Apgalvota šķēršļu iekļūšanai tirgū pastiprināšana – Nepietiekams faktors, lai tas vien raksturotu būtisku šķērslī efektīvai konkurencei
(Padomes Regulas Nr. 139/2004 2. un 6. pants)*

(skat. 106.–109. punktu)

10. *Uzņēmumu koncentrācija – Pārbaude, ko veic Komisija – Lēmuma par koncentrācijas saderību ar iekšējo tirgu pieņemšana, neuzsākot II posmu – Nosacījums – Pamatotu šaubu neesamība – Novērtējuma brīvība – Acīmredzamas kļūdas vērtējumā neesamība – Iespējamā efektivitātes pieauguma, kas var rasties šīs koncentrācijas rezultātā, kā arī attiecīgo uzņēmumu nepiedāvāto saistību dēļ, pārbaude – Nepieciešamības neesamība*
(Padomes Regulas Nr. 139/2004 2. panta 2. punkts un 6. panta 1. punkta b) apakšpunkts; Komisijas Regulas Nr. 802/2004 I pielikuma 9. iedaļa; Komisijas Paziņojuma 2004/C 31/03 78. un 84.–87. punkts)

(skat. 124.–128. punktu)

11. *Uzņēmumu koncentrācija – Saderīguma ar iekšējo tirgu novērtēšana – Kritēriji – Pretkonkurences sekas – Glābšanas atbalsta, kas piešķirts cedentam tostarp, lai tā aktīvu tirgošana varētu notikt “kontrolēti”, neņemšana vērā – Lietas dalībnieka, kas apstrīd lēmumu par koncentrācijas saderību, pierādīšanas pienākums – Novērtēšana*
(Padomes Regulas Nr. 139/2004 2. un 6. pants)

(skat. 131.–137. punktu)

12. *Iestāžu akti – Pamatojums – Pienākums – Piemērojamība – Komisijas lēmums, ar kuru koncentrācija atzīta par saderīgu ar iekšējo tirgu*
(LESD 296. pants; Padomes Regulas Nr. 139/2004 2. un 6. pants)

(skat. 140.–146. punktu)

Rezumējums

Vispārējā tiesa noraida aviosabiedrības *Polskie Linie Lotnicze “LOT”* prasību, kas celta par Komisijas lēmumiem, ar kuriem atļautas koncentrācijas, kas attiecas uz noteiktu grupas *Air Berlin* aktīvu iegādi, kuru īstenojušas attiecīgi *easyJet* un *Lufthansa*

Saistībā ar pastāvīgu finansiālā stāvokļa pasliktināšanos aviosabiedrība *Air Berlin plc* 2016. gadā īstenoja reorganizācijas plānu. Šajā saistībā 2016. gada 16. decembrī tā ar aviosabiedrību *Deutsche Lufthansa AG* (turpmāk tekstā – “*Lufthansa*”) noslēdza vienošanos par to, ka pēdējai minētajai tiek apakšizirētas dažādas lidmašīnas kopā ar to apkalpēm.

Tomēr saistībā ar zaudētu finansiālo atbalstu, ko *Air Berlin* aizdevumu formā sniedza viens no tās galvenajiem akcionāriem, 2017. gada 15. augustā tā bija spiesta uzsākt maksātspējas procedūru. Šādos apstākļos Vācijas iestāžu piešķirtajam aizdevumam kā glābšanas atbalstam, ko Komisija apstiprināja¹, bija jādod iespēja tai turpināt veikt darbību trīs mēnešus, tostarp tālab, lai varētu tikt cedēti tās aktīvi.

¹ 2017. gada 4. septembra Lēmums C(2017) 6080 *final* par valsts atbalstu SA.48937 (2017/N) – Vācija, par *Air Berlin* glābšanu (OV 2017, C 400, 7. lpp.).

Šis mērķis konkrēti tika īstenots, noslēdzot divus līgumus. Pirmām kārtām, līgumu, kurš tika noslēgts 2017. gada 13. oktobrī un kurā ir paredzēts, ka *Lufthansa* pārņem tostarp *Air Berlin* meitasuzņēmumu, kuram pirms tam ir jānodod dažādas lidmašīnas kopā ar to apkalpēm, kā arī laika nišas², kas bija tās rīcībā vairākās lidostās, tai skaitā Diseldorfas, Čīrihes, Hamburgas, Minhenes, Štutgartes un Berlīnes-Tēgeles lidostā. Otrām kārtām, vienošanās, kas 2017. gada 27. oktobrī noslēgta ar aviosabiedrību *easyJet plc* un kas galvenokārt attiecas uz to, ka pēdējai minētajai tiek nodotas laika nišas, kas bija *Air Berlin* rīcībā, tostarp Berlīnes-Tēgeles lidostā. *Air Berlin* pārtrauca veikt darbību nākamajā dienā, vēl pirms tiesa to atzina par maksātnespējīgu ar 2017. gada 1. novembra lēmumu.

2017. gada 31. oktobrī *Lufthansa* paziņoja Komisijai – saistībā ar tās prerogatīvām koncentrāciju kontroles jomā³ – par koncentrācijas darījumu, kas paredzēts 2017. gada 13. oktobra nolīgumā. 2017. gada 7. novembrī *easyJet* arī paziņoja par darījumu, kas paredzēts 2017. gada 27. oktobra līgumā (turpmāk tekstā kopā ar *Lufthansa* paziņoto darījumu – “attiecīgie koncentrācijas darījumi”). Komisija to, ka *Lufthansa* paziņotais koncentrācijas darījums ir saderīgs [ar iekšējo tirgu], ņemot vērā tās saistības⁴, konstatēja ar 2017. gada 21. decembra lēmumu C(2017) 9118 *final*, kā arī to, ka *easyJet* paziņotais koncentrācijas darījums ir saderīgs ar tās saistībām – ar 2017. gada 12. decembra lēmumu C(2017) 8776 *final* (turpmāk tekstā kopā – “apstrīdētie lēmumi”). Proti, tā nonāca pie secinājuma, ka attiecīgie koncentrācijas darījumi nerada nopietnas šaubas par to saderību ar iekšējo tirgu. Šajā saistībā pirmo reizi lietās par pasažieru gaisa pārvadājumiem Komisija nav noteikusi konkrēto tirgu, atsaucoties uz pilsētu pāri: no izlidošanas punkta līdz galamērķa punktam (turpmāk tekstā – “O&D tirgus”). Proti, pirmām kārtām, Komisija konstatēja, ka *Air Berlin* pārtrauca darbību pirms šo koncentrāciju veikšanas un neatkarīgi no tām. No minētā tā secināja, ka *Air Berlin* izstājās no O&D tirgiem, kuros tā iepriekš darbojusies. Otrām kārtām, Komisija uzskatīja, ka attiecīgie koncentrācijas darījumi galvenokārt attiecās uz laika nišu nodošanu, un konstatēja, ka šīs laika nišas netika piesaistītas nevienam konkrētajam O&D tirgum. Rezultātā tā uzskatīja, ka savas analīzes vajadzībām ir jāapkopo visi O&D tirgi no katras un uz katru no lidostām, ar kurām bija saistītas laika nišas. To darot, tā tāpat noteica konkrēto tirgu kā pasažieru gaisa pārvadājumu pakalpojumu tirgu no vai uz šīm lidostām. Pēc tam Komisija pārbaudīja, vai ar minētajiem koncentrācijas darījumiem nevar tikt radīts “būtisks šķērslis efektīvai konkurencei”, šajā gadījumā attiecīgi *easyJet* un *Lufthansa* tostarp piedēvējot spēju un interesi noslēgt piekļuvi šiem tirgiem.

Uzskatīdama, ka Komisijas veiktā analīze ir kļūdaina gan no izmantotās metodoloģijas, gan no rezultātu viedokļa, aviosabiedrība *Polskie Linie Lotnicze “LOT”* (turpmāk tekstā – “prasītāja”), kas sevi dēvē par attiecīgo koncentrācijas darījuma pušu tiešo konkurenti, vērsās Vispārējā tiesā, ceļot divas prasības atcelt attiecīgi katru no apstrīdētajiem lēmumiem.

Ar 2021. gada 20. oktobra spriedumiem Vispārējā tiesa noraida šīs prasības, tādējādi it īpaši apstiprinot to, ka Komisija var izmeklēt O&D tirgu kopumā no vai uz lidostām, ar kurām ir saistītas *Air Berlin* laika nišas, nevis individuāli izvērtēt katru no O&D tirgiem, kuros piedalās *Air Berlin* un attiecīgi – *Lufthansa* un *easyJet*.

² Laika nišas ir atļaujas aviosabiedrībām izmantot visu vajadzīgo lidostas infrastruktūru gaisa pārvadājumu pakalpojumu sniegšanai precīzā datumā un laikā no šīs lidostas vai uz to.

³ Šajā gadījumā runa ir par prerogatīvām, uz kurām attiecas Padomes Regula (EK) Nr. 139/2004 (2004. gada 20. janvāris) par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (EK Apvienošanās regula; OV 2004, L 24, 1. lpp.).

⁴ Šajā gadījumā, lai kļiedētu šaubas par paziņotās koncentrācijas saderību saistībā ar tās pozīciju Diseldorfas lidostā, *Lufthansa* piedāvāja Komisijai, piemērojot EK Apvienošanās regulas 6. panta 2. punktu, būtiski samazināt to laika nišu skaitu, kuras tai tiktu nodotas saistībā ar šo koncentrāciju.

Vispārējās tiesas vērtējums

Pirmkārt, attiecībā uz pamatu par konkrētā tirgus kļūdainu noteikšanu, Vispārējā tiesa vispirms uzskata, ka prasītājas mēģinājumi apstrīdēt Komisijas sniegtā izklāsta par attiecīgajiem koncentrācijas darījumiem un to kontekstu faktoloģisko precizitāti ir neveiksmīgi. Šajā saistībā Vispārējā tiesa tostarp norāda, ka Komisija varēja pamatoti uzskatīt, ka *Air Berlin* darbība tika izbeigta pirms attiecīgajiem koncentrācijas darījumiem un neatkarīgi no tiem un ka līdz ar to *Air Berlin* vairs nedarbojās nevienā no *O&D* tirgiem. Vēl – tā kā *Air Berlin* laika nišas nebija saistītas ne ar vienu no *O&D* tirgiem, Vispārējā tiesa uzskata, ka Komisija ir pamatoti norādījusi, ka *Lufthansa* un attiecīgi *easyJet* šīs laika nišas varētu izmantot citos *O&D* tirgos, nevis tajos, kuros darbojās *Air Berlin*. Līdz ar to tā spriež, ka atšķirībā no koncentrācijas darījumiem, kas saistīti ar aviosabiedrībām, kuras vēl darbojas tirgū, šajā konkrētajā gadījumā nebija skaidrs, vai attiecīgie koncentrācijas darījumi kaut kādā veidā ietekmē konkurenci *O&D* tirgos, kuros darbojās *Air Berlin* pirms savas darbības izbeigšanas. Visbeidzot Vispārējā tiesa konstatē, ka prasītāja nav iesniegusi nopietnas norādes par to, ka tās identificēto *O&D* tirgu individuāls novērtējums būtu varējis ļaut konstatēt būtisku šķērsli efektīvai konkurencei, ko nebija iespējams atklāt ar Komisijas veikto konkrētā tirgus noteikšanu.

Otrkārt, attiecībā uz pamatu par acīmredzamu kļūdu vērtējumā par attiecīgo koncentrācijas darījumu sekām Vispārējā tiesa vispirms atgādina, ka Komisijai, īstenojot tai EK Apvienošanās regulā piešķirtās pilnvaras, ir zināma rīcības brīvība, tostarp attiecībā uz sarežģītiem ekonomiskiem vērtējumiem, kas tai šajā saistībā ir jāveic. Līdz ar to, pārbaudot Savienības tiesā šādu pilnvaru īstenošanu, ir jāņem vērā šādi Komisijai atzītā rīcības brīvība. To precizējusi, Vispārējā tiesa uzskata, ka attiecīgo koncentrācijas darījumu ietekmes uz pasažieru gaisa pārvadājumu pakalpojumu tirgiem no un uz attiecīgajām lidostām analīze nav atklājusi nevienu acīmredzamu kļūdu vērtējumā, tostarp ņemot vērā nelielo satiksmes blīvumu tajās vai arī šo koncentrācijas darījumu ļoti ierobežoto ietekmi uz *Lufthansa* un *easyJet* rīcībā esošo laika nišu daļu pieaugumu. Attiecībā, konkrētāk, uz *Lufthansa* paziņoto koncentrāciju, prasītājai nav arī pamata apgalvot, ka Komisija ir pieļāvusi acīmredzamu kļūdu vērtējumā par 2016. gada 16. decembra līguma sekām, tostarp ņemot vērā to, ka šis nolīgums jau ļāva *Lufthansa* izmantot lidmašīnas kopā ar to apkalpēm uz sešiem gadiem, pirms tā tos iegūst galīgi minētā koncentrācijas darījuma rezultātā. Visbeidzot, attiecībā uz *easyJet* paziņoto koncentrāciju Vispārējā tiesa norāda, ka laika nišas ir vajadzīgas pasažieru gaisa pārvadājumu pakalpojumu sniegšanai. No minētā tā secina, ka starp laika nišu piešķiršanu un šo pakalpojumu sniegšanu pastāv “vertikālas” attiecības un ka tādēļ Komisija varēja pamatoti atsaukties uz pamatnostādņēm par “nehorizontālām” koncentrācijām⁵.

Treškārt, Vispārējā tiesa noraida iebildumus par to, ka *Lufthansa* neesot pietiekami pildījusi savas saistības attiecībā uz paziņoto koncentrāciju, kā arī to, ka *easyJet* vispār neesot uzņēmusies saistības, ar pamatojumu, ka prasītāja nevar pamatoti apgalvot, ka šīs koncentrācijas acīmredzami varētu radīt būtisku šķērsli efektīvai konkurencei. Šī iemesla dēļ tā nospriež, ka nav pamatoti arī prasītājas iebildumi, ar kuriem tā pārmet Komisijai, ka tā neesot ņēmusi vērā iespējamu efektivitātes palielināšanu minēto koncentrāciju dēļ.

⁵ Pamatnostādnes par nehorizontālo apvienošanu novērtēšanu saskaņā ar Padomes Regulu par kontroli pār uzņēmumu koncentrāciju (OV 2008, C 265, 6. lpp.). Turklāt Vispārējā tiesa noraidīja prasītājas iebildumu par šo pamatnostādņu pārkāpumu, norādot, ka būtiskas ietekmes attiecīgajos tirgos esamība pati par sevi nav pietiekama, lai konstatētu konkurences problēmas.

Ceturtkārt, Vispārējā tiesa norāda, ka prasītāja nav pierādījusi, ka finansiālais atbalsts, ko *Air Berlin* saņēma kā glābšanas atbalstu, ir daļa no aktīviem, kas attiecīgi nodoti *easyJet* un *Lufthansa* saistībā ar attiecīgajiem koncentrācijas darījumiem, un tādēļ noraida iebildumus par to, ka Komisijai analizē esot bijis jāņem vērā šis atbalsts. Turklāt attiecībā uz Regulas Nr. 95/93⁶ 8.a panta 2. punkta pārkāpumu, ko savā prasībā arī ir apgalvojusi prasītāja, Vispārējā tiesa norāda, ka Komisijas kompetencē neesot bijis piemērot šo tiesību normu.

Visbeidzot, par nepamatotu atzīstot prasītājas pamatu par pamatojuma neesamību un tādēļ noraidot visus pamatus katrā no abām lietām, Vispārējā tiesa noraida abas prasības un uzskata, ka šajos apstākļos nav jālemj par pieņemamību.

⁶ Precīzāk, runa ir par Padomes Regulu (EEK) Nr. 95/93 (1993. gada 18. janvāris) par kopīgiem noteikumiem attiecībā uz laika nišu piešķiršanu Kopienas lidostās (OV 1993, L 14, 1. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 545/2009 (2009. gada 18. jūnijs) (OV 2009, L 167, 24. lpp.).